

System Ochrony Zrzeszenia BPS

Bank Spółdzielczy w Pszczynie
43-200 Pszczyna Rynek 6

ROK ZAŁOŻENIA 1907

www.bspszczyna.pl e-mail: bspszczyna@bspszczyna.pl tel. 32 210 36 39, 32 210 35 91

OPIS

SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W PSZCZYNIE

W Banku Spółdzielczym w Pszczynie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust.1 ustawy – Prawo bankowe, jest zapewnienie:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej oparty jest o rozwiązania wynikające z :

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe,
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu ora systemu kontroli wewnętrznej.

Rola organów zarządzających i nadzorujących System Kontroli Wewnętrznej

1. Rada Nadzorcza:

- 1) nadzoruje wprowadzenie i zapewnienie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska ds. zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu oraz Komitetu Audytu;
- 3) w ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
  - a) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz systemem kontroli wewnętrznej,
  - b) zatwierdza regulacje dotyczące sytemu kontroli wewnętrznej,
  - c) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 4) zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd;
- 5) dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, uwzględniając następujące kryteria:
  - a) opinia Komitetu audytu,
  - b) informacja Zarządu Banku o sposobie wypełniania zadań,

- c) okresowe raporty stanowiska ds. zgodności,
- d) wyniki przeprowadzonych audytów wewnętrznych,
- e) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- f) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK),
- g) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane,
- h) realizacja celów strategicznych,
- i) realizacja Planu finansowego,
- j) materializacja ryzyka reputacji.

2. Komitet Audytu

W Banku funkcjonuje Komitet Audytu powołany przez Radę Nadzorczą Banku, do zadań którego w zakresie systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- 1) bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej na zlecenie Rady Nadzorczej,
- 2) opiniowanie systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
  - a) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
  - b) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności oraz działalności stanowiska ds. zgodności.
- 3) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- 4) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
- 5) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku;
- 6) opracowanie polityki świadczenia usług przez firmę audytorską;
- 7) określenie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank

3. Zarząd Banku:

Do obowiązków Zarządu należy:

- 1) zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich komórkach organizacyjnych i stanowiskach Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz stanowisko ds. zgodności;
- 2) ustanowienie zasad projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku;
- 3) zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku;
- 4) zapewnienie funkcjonowania w Banku matrycy funkcji kontroli;
- 5) ustanowienie zasad raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach testowania pionowego;
- 6) ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 7) w przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące;

- 8) w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:
  - a) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - b) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
  - c) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące;
- 9) zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze stanowiskiem ds. zgodności, audytem wewnętrznym, a także dostępu pracownikom tych komórek organizacyjnych do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych,
- 10) zapewnienie niezależności stanowisku ds. zgodności oraz zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku,
- 11) Zarząd Banku nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia powyższych zadań ze szczególnym uwzględnieniem:
  - a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
  - b) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących
  - c) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności,
  - d) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań
- 12) Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpłynąć na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku.

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
  - a) mechanizmy kontrolne,
  - b) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
  - c) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank dokonuje powiązania procesów uznanych za istotne z celami i przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne tym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności poprzez:
  - a) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi, systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
  - b) opis w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami istotnymi oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Schemat organizacji systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach:
  - a) poziom I – to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej w Banku,
  - b) poziom II – mechanizmy kontrolne, stosowanie przez pracowników komórek drugiego poziomu;
  - c) poziom III - audyt wewnętrzny wykonywany przez System Ochrony Zrzeszenia w ramach Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.
2. Działanie I poziomu w ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmuje:
  - a) celem kontroli realizowanej na I poziomie jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także, bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych;
  - b) kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.
3. Działanie II poziomu w ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmuje:
  - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub komórkach organizacyjnych,
  - b) działalność stanowiska ds. zgodności obejmująca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka, mechanizmów kontrolnych, a także bieżące monitorowanie stosowania mechanizmów kontrolnych związanych ze zgodnością oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
  - c) pracownicy komórek II poziomu w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez:
    - monitorowanie pionowe (weryfikacja bieżąca lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi),
    - monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie na drugim poziomie).
4. Kontrola realizowana na poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na I i II poziomie, a także ocenia skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku Spółdzielczego
w Pszczynie